

5. Kastetter A. Moving forward: how Georgia can advance US Strategic Interests. *SAC Publication*. Georgian Strategic Analysis Center, 2018. 23 p.
6. Nasi S., Ceylan M. F. EU-Turkey-UK Triangulation: The Key to Euro-Atlantic Security. *Istituto Affari Internazionali*. 2023. URL: <https://www.iai.it/en/pubblicazioni/eu-turkey-uk-triangulation>
7. Oğuzlu T. Turkey and NATO. *ADAM AKADEMİ*. 2013. Issue 3/1. P. 1–10. URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/230557>

Яцко Петро

Національний університет «Острозька академія»

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМИН ОБ'ЄДНАНИХ АРАБСЬКИХ ЕМІРАТІВ З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Ключові слова: зовнішня політика ОАЕ, ОАЕ, ЄС, Близький Схід.

Keywords: foreign policy of the UAE, UAE, EU, Middle East.

Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ) сьогодні є однією з найвідоміших держав на Близькому Сході. Це один із головних світових комерційних та фінансових центрів завдяки інфраструктурі світового класу та сприятливому бізнес-середовищу в Дубаї. Країна проектує привабливий образ сучасності на міжнародній арені з його блискучими хмарочосами, космополітизмом і видатними світовими подіями, які вона приймає – від спортивних турнірів до культурних заходів, як от Всесвітня виставка в Дубаї 2020. Інакше кажучи, країна постає як оазис багатства, можливостей і добробуту в регіоні [1, с. 22].

Федерація методично проектувала свою владу на весь регіон з моменту початку Арабської весни, аж до того, що поширила свій вплив на Північ і Африканський Ріг і отримала красномовне прізвисько «Близькосхідної маленької Спарти».

Останніми роками ОАЕ все активніше залучаються до суперечок на Близькому Сході та в Північній Африці. Боротьба з впливом ісламістських угруповань і держав, що їх підтримують, послаблення позицій Ірану і посилення контролю над транспортними шляхами в Перській затоці покликані консолідувати владу режиму. Однак дії, що здійснюються під приводом боротьби з радикалізмом, посилюють авторитарне правління в регіоні, що в довгостроковій перспективі поглибить його дестабілізацію [5, с. 35].

ОАЕ – це федерація семи еміратів, які є спадковими абсолютними монархіями, з яких найбагатші, Дубай і Абу-Дабі, відіграють панівну роль. Федеральна Верховна Рада – найважливіший конституційний орган – складається з емірів кожного емірату, президентом зазвичай є емір Абу-Дабі, а прем'єр-міністром – емір Дубаю. Центральне місце у зовнішній політиці ОАЕ посідає занепокоєння щодо стійкості авторитарного режиму, спричинене популярністю ісламістських рухів, які критикують регіональні монархії після Арабської весни 2011 року. Такі політичні цілі ОАЕ були підкреслені кампанією арештів 2012 року, під час якої було затримано 94 членів партії «Аль-Іслах» (еміратське відділення «Мусульманського братства»), найважливішої опозиційної групи в державі [1, с. 25]. Щоб обмежити загрозу стабільності свого правління, влада ОАЕ зміцнює відносини з країнами, вороже налаштованими до ісламістських рухів. Емірати також прагнуть

зміцнити свою економіку. Альянси в регіоні і сильна економічна позиція покликані допомогти ОАЕ створити противагу релігійним і демократичним рухам на Близькому Сході, що посилюються [2].

Єдиним союзником Еміратів за межами регіону залишаються США. Їх відносини послабилися після підписання Бараком Обамою ядерної угоди з Іраном. Однак політика максимального тиску Дональда Трампа на Іран та його підтримка авторитарних режимів на Близькому Сході відновили тісні відносини між ОАЕ та США. У 2017 році країни підписали нову угоду про співпрацю у сфері безпеки, а у 2019 році – ще одну угоду про оборону. В ОАЕ дислокується приблизно 5 000 американських військовослужбовців, а 68 % зброї, імпортованої в емірат між 2015 і 2019 роками, надійшло з США [2]. Однак відсутність рішучої реакції США на напад Ірану на саудівський нафтопереробний завод Aramco (у 2019 році) свідчить про те, що адміністрація Дональда Трампа неохоче вдається до воєнних дій проти Ірану і прагне зменшити свою участь на Близькому Сході. Як наслідок, у липні минулого року ОАЕ, сировинна економіка яких залежить від безпеки торговельних шляхів у Перській затоці (86 % еміратської нафти було експортовано через Ормузьку протоку у 2018 році), підписали угоду з іранськими прикордонниками, а еміратсько-іранський прикордонний комітет відновив роботу після шести років відсутності кооперації з транскордонних питань між сторонами [6, с. 19].

Окремо варто розглянути відносини з Європейськими країнами. Німеччина та Об'єднані Арабські Емірати підтримують інтенсивні дипломатичні відносини. Свідченням цього є стратегічне партнерство, про яке було домовлено у квітні 2004 року. У вересні 2022 року під час візиту до Об'єднаних Арабських Еміратів федеральний канцлер Олаф Шольц і президент ОАЕ Мохаммед бін Заїд Аль Нагаян домовилися про активізацію цього стратегічного партнерства [4].

ОАЕ є найбільшим торговельним партнером Німеччини в регіоні. Після Туреччини та безпосередньо перед Саудівською Аравією ОАЕ є найважливішим ринком збуту для Німеччини на Близькому та Середньому Сході і в Північній Африці. У 2021 році обсяг двосторонньої торгівлі становив майже 8 мільярдів євро. Основними статтями німецького експорту до ОАЕ є літаки, автомобілі, машини, електротовари та хімічна продукція. Німеччина імпортує переважно алюміній та продукти нафтохімії. Німецько-еміратська спільна рада з питань промисловості та торгівлі, заснована у 2009 році, підтримує двосторонню торгівлю. У листопаді 2021 року енергетичне партнерство між Німеччиною та Об'єднаними Арабськими Еміратами з метою сприяння співпраці у сфері відновлюваних джерел енергії було розширено до енергетичного та кліматичного партнерства [4].

Широкою є двостороння культурна співпраця. Goethe-Institut з 2006 року має регіональне представництво в Абу-Дабі, а з 2007 року – центр мовної підготовки в Дубаї. Існує 20 проєктів співпраці між університетами та академічними установами двох країн.

Як спадкоємиця «арабської політики» генерала Шарля де Голля, започаткованої в 1960-х роках, Франція прагне виступати в ролі «балансуючої сили для миру і безпеки» у світі, зокрема і на Аравійському півострові. Доктрина Парижа має на меті позиціонувати себе як серйозну і надійну альтернативу державам Пер-

ської затоки, які не хочуть потрапити в пастку американсько-китайського суперництва. ОАЕ особливо занепокоєні таким потенційним результатом.

Французька політика «третього шляху» дає змогу Єлисейським полям проводити опортуністичну дипломатію, пристосовуючись до мінливих обставин, як показав напад хуситів у 2022 році. Скориставшись непередбачуваною динамікою і спираючись на свою історичну присутність, Франція вважає, що вона може зміцнити свої позиції як ключового гравця на регіональній арені [6].

За Президента Еммануеля Макрона французько-еміратське партнерство прискорилося. Колишні Президенти Ніколя Саркозі та Франсуа Олланд зазвичай поклалися переважно на катарських і саудівських партнерів, підтримуючи водночас добрі відносини з ОАЕ, про що свідчить відкриття французької військової бази у 2009 році. Однак геополітичний контекст і тісні міжособистісні стосунки між Макроном і бін Заїдом призвели до зміни привілейованого співрозмовника Франції. Частково це пов'язано з широкими повноваженнями французького президента у прийнятті дипломатичних рішень, на яких наголошує директор ініціативи PRISM Емма Субрієр.

З іншого боку, рішення в ОАЕ приймаються бін Заїдом та його найближчим оточенням. Отже, французьким чиновникам легше усунути посередників і зміцнити свої відносини. Взаємне значення, яке надається партнерству, матеріалізувалося під час першого державного візиту бін Заїда в липні 2022 року, через тридцять один рік після останнього візиту шейха ОАЕ до Франції [6].

До того ж обидва лідери кілька разів зустрічалися за кордоном до цього візиту – у вересні 2021 року, грудні 2021 року і травні 2022 року. З тих пір телефон продовжує часто дзвонити, як зазначає генеральний директор Дубайського центру досліджень державної політики Мохаммед Бахарун. Востаннє вони зустрічалися у травні 2023 року напередодні КС28 [6].

Як бачимо, відносини ОАЕ активно розвиваються та поширюють свій вплив у регіоні. Для підсилення ролі на Близькосхідному регіоні країні потрібні міцні союзники в ЄС, тому Німеччина та Франція стають центром зовнішньої політики для ОАЕ. До того ж зростає торговельний баланс між ОАЕ та країнами ЄС, що посилює взаємозалежність між країнами.

Джерела та література

1. Colombo S., Committer C. Need to Rethink the EU-GCC Strategic Relation. *Bridging the Gulf: EU-GCC Relations at a Crossroads*. ed. by Colombo S. Edizioni Nuova Cultura, 2014. P. 19–47.
2. Duże ambicje małego państwa – polityka zagraniczna ZEA. *Polski Instytut Spraw Międzynarodowych*. August 28, 2020. URL: https://www.pism.pl/publikacje/Duze_ambicje_malego_panstwa_polityka_zagraniczna_ZEA
3. France and United Arab Emirates. *Ministry for Europe and Foreign Affairs / France Diplomacy*. September 09, 2022. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/united-arab-emirates/france-and-united-arab-emirates-65102/>
4. Germany and the United Arab Emirates: Bilateral relations. *German Federal Foreign Office / Foreign & European Policy*. March 12, 2024. URL: <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik/laenderinformationen/vae-node/unitedarabemirates/228542>
5. Hollis R. Europe and the Middle East: Has the EU Missed its Moment of Opportunity? *Ortadoğu Etütleri*. Vol. 2. P. 33–56.
6. Hollis R. Europe and the Middle East: Power by Stealth? *International Affairs*. Vol. 73, № 1. 1997. P. 15–29.